

Μεταμορφώνοντας τους χώρους κατάκτησης του γραμματισμού

(η περίπτωση του κυπριακού σχολείου)

Στη χώρα μας, οι χώροι εκμάθησης των δεξιοτήτων γραμματισμού σε σχολικό επίπεδο, είναι στην καλύτερη περίπτωση σχολεία που διαθέτουν και εργαστήρια, αίθουσα πολλαπλής χρήσης, βιβλιοθήκη, κήπους... Στις αίθουσες διδασκαλίας, τα θρανία είναι τοποθετημένα μετωπικά, με υπολογιστή και προβολέα, ενώ στα εργαστήρια οι μαθητές μπορούν να κάθονται και σε ομάδες. Η βιβλιοθήκη δεν χρησιμοποιείται από μαθητές συστηματικά, όσο η καντίνα, οι ανοικτοί χώροι και το γήπεδο, που μετατρέπονται σε πεδίο εκτόνωσης της έντασης που συσσωρεύεται ολημερίς στις κλειστές αίθουσες.

Πώς μπορούν να μεταμορφωθούν όλοι αυτοί οι χώροι σε πραγματικά εκπαιδευτικά και ψυχαγωγικά περιβάλλοντα γραμματισμού; Κρίσιμο ερώτημα που τίθεται φέτος από την Ουνέσκο στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας Γραμματισμού.

Ως Παγκύπρια Οργάνωση Προώθησης Γραμματισμού, θεωρούμε αναγκαίο τον ανασχεδιασμό των κυπριακών σχολικών χώρων. Είναι απαραίτητη η αναδιάταξη των σχολικών αιθουσών, ώστε να επιτρέπει ευελιξία, ομαδική εργασία, παρορμητικότητα, έκπληξη, αυτενέργεια και ελευθερία σκέψης. Η Βιβλιοθήκη πρέπει να είναι ανοικτή, ορατή και ελκυστική στους μαθητές, οι ανοικτοί χώροι να είναι περιληπτικοί, ασφαλείς και φιλόξενοι για την ευρύτερη κοινότητα.

Η ψηφιακή επανάσταση θα φέρει και επανάσταση στην εκπαίδευση, μόνο όταν η χρήση νέων τεχνολογιών γίνεται σωστά. Μια απλή προσπάθεια προσαρμογής τους στις υπάρχουσες εκπαιδευτικές πρακτικές καταλήγει στον ίδιο παραδοσιακό τρόπο. Οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να μεταμορφώσουν τις πρακτικές γραμματισμού, όταν εφαρμόζονται σε συνδυασμό με νέες εκπαιδευτικές μεθόδους που ενθουσιάζουν τον μαθητή, που συνδέουν την καθημερινότητα του με τη μάθηση, που καλλιεργούν τις αισθήσεις, το πνεύμα και την ψυχή του.

Σε μια εποχή που οι χώροι μάθησης αλλάζουν από μόνοι τους και από τη μια στιγμή στην άλλη, είτε λόγω πανδημίας, είτε λόγω φτώχειας και πολέμων, χρειάζεται να επαναπροσδιορίσουμε παραδοσιακές έννοιες όπως σχολείο, σχολική αίθουσα, εκπαιδευτική διαδικασία. Κανένας παραδοσιακός ορισμός δεν συνάδει πλέον με την εξ αποστάσεως μάθηση ή την υβριδική διδασκαλία, για παράδειγμα. Οι χώροι ενός παραδοσιακού σχολείου, το περιεχόμενο μιας «κανονικής» τάξης και ενός μαθήματος δεν εξυπηρετούν πλέον τις σύγχρονες ανάγκες μαθητών που είναι πιο εγγράμματοι στην τεχνολογία από τους δασκάλους τους, που δυσκολεύονται να δουν τη χρησιμότητα των πλείστων διδακτικών αντικειμένων, που δεν εμπνέονται από το σχολικό περιβάλλον. Αυτό που σίγουρα τους ικανοποιεί είναι η συναναστροφή με τους φίλους, συμμαθητές, ακόμα και εκπαιδευτικούς τους, αλλά έξω από το ασφυκτικό περιβάλλον της τάξης. Ας αποτελέσει αυτό τη βάση για τη μεταμόρφωση όλων των σχολικών χώρων σε ένα εορταστικό περιβάλλον μάθησης.

Ζαχαρούλα Μαλά

Πρόεδρος Παγκύπριας Οργάνωσης Προώθησης Γραμματισμού